

HØRINGSNOTAT

Resumé og kommentarer til hørings svar vedrørende forslag til ny asbestbekendtgørelse

16. juni 2023

J.nr. 20225000732

KT
LIMM

Indledning

Forslag til ny asbestbekendtgørelse blev sendt i høring den 27. januar 2023 til relevante brancher, foreninger mv. og til Arbejds miljørådet, hvor arbejdsmarkedets parter er repræsenteret. Høringen kunne samtidig ses på Høringsportalen. Frist for hørings svar var den 2. marts 2023.

Følgende har i hørings svar fremsendt bemærkninger til Arbejdstilsynet:

- Dansk Affaldsforening
- Dansk MiljøAnalyse
- Dansk Selskab for Arbejds- og Miljømedicin
- Eurofins Miljø
- Fiberbinder
- HOFOR
- Højvang Laboratorier
- Søndergaard

Forslaget har desuden været behandlet i et regeludvalg under Arbejds miljørådet.

Generelle bemærkninger

Dansk Affaldsforening roser Arbejdstilsynet for at sikre et bedre og mere sikkert arbejdsmiljø for mennesker, der håndterer asbest, herunder i forhold til håndtering af asbestaffald.

Fiberbinder bemærker, at forslaget fremstår velskrevet og væsentligt mere enkelt og stringent end den gældende bekendtgørelse, og at både de nye bestemmelser og de eksisterende omskrevne bestemmelser er klare og relevante.

Bemærkninger til høringsforslag til ny asbestbekendtgørelse

I det følgende er opsummeret de bemærkninger, som Arbejdstilsynet har modtaget til høringsforslagets enkelte paragraffer, og Arbejdstilsynets bemærkninger hertil.

Ad forslagets § 2 om REACH-forordningen

Dansk MiljøAnalyse foreslår, at genbrug også medtages.

Arbejdstilsynet har i den endelige bekendtgørelse imødekommet dette.

Ad forslagets § 4 om definition af asbestarbejde med lavt støvniveau

Dansk MiljøAnalyse bemærker, at bestemmelsen om asbestarbejde med lavt støvniveau bør være mere konkret og defineret. Endvidere finder *Dansk Selskab for Arbejds- og Miljømedicin* bestemmelsen uklar.

Arbejdstilsynet har i den endelige bekendtgørelse gjort bestemmelsen mere læsevenlig. Begrebet asbestarbejde med lavt støvniveau uddybes i kommende vejledningsmateriale.

Ad udgået gældende § 6, stk. 3, om at undgå unødigt påvirkning

Dansk MiljøAnalyse opfordrer til, at den gældende § 6, stk. 3, bevares, og bemærker, at der ellers er tale om en lempelse af reglerne.

Arbejdstilsynet kan oplyse, at den pågældende bestemmelse gentager gældende regler fra andre arbejdsmiljøbekendtgørelser. Det er således ikke en lempelse af reglerne at lade den udgå, idet reglerne således fortsat er gældende.

Ad forslagets § 7 om tilrettelæggelse af arbejdet

Dansk MiljøAnalyse har detaljerede forslag og kommentarer, bl.a. om prøver.

Arbejdstilsynet kan oplyse, at formålet har været at fastholde det nuværende beskyttelsesniveau, og vurderer, at der i øvrigt er tale om vejledningsstof.

Ad forslagets § 8 om forundersøgelse og tilhørende overskrift

Dansk MiljøAnalyse foreslår at udvide pligten til at foretage en forundersøgelse, og *HOFOR* foreslår at tydeliggøre, hvem der er ansvarlig for forundersøgelsen, og en sproglig justering af bestemmelsen med det formål at koble forundersøgelse og mistanke til hinanden.

Arbejdstilsynet kan oplyse, at formålet med ændring af bekendtgørelsen ikke har været at udvide forundersøgelsespligten. Det er bl.a. forklaret på Arbejdstilsynets hjemmeside, hvem der er ansvarlig i forhold til forundersøgelsespligten, herunder i forhold til flere arbejdsgivere, bygherre, selvstændige, enkeltmandsvirksomheder og private. Det er Arbejdstilsynets opfattelse, at dette vanskeligt kan præciseres i reglerne pga. kompleksiteten ved, at bestemmelsen gælder i forhold til arbejdsgivere, selvstændige og private og i øvrigt skal læses i sammenhæng med reglerne om bygge- og anlægsarbejde. Arbejdstilsynet kan oplyse, at det i den endelige bekendtgørelse er præciseret, at forundersøgelsens prøveresultater på arbejdsstedet skal være tilgængelige for de ansatte.

Arbejdstilsynet kan i øvrigt oplyse, at en forundersøgelse skal være dækkende i forhold til formålet, og finder, at der i forslagets § 8, stk. 1, er en klar sammenkobling mellem asbestarbejde, forundersøgelse og begrundet mistanke om asbest.

Ad forslagets § 9 om en arbejdsplan

Dansk Affaldsforening anbefaler en præcisering i forhold til arbejdsplanen, og *Dansk MiljøAnalyse* opfordrer til, at udfaldskrav tilføjes i arbejdsplanen i forhold til rengøring. Desuden foreslår *HOFOR* at tydeliggøre, hvem der skal udarbejde arbejdsplanen.

Endelig bemærker *Fiberbinder*, at det bør fremgå af arbejdsplanen, hvilke tiltag der forventes udført, såfremt der er tale om et område, hvor det ikke er muligt at støvsuge asbestfibre væk fra revner, sprækker og andre ufremkommelige steder i forbindelse med slutrengøring.

Arbejdstilsynet har i den endelige bestemmelse præciseret, at det er arbejdsgiveren, der er pligtssubjekt. Arbejdstilsynet kan oplyse, at en arbejdsplan ikke skal indsendes til Arbejdstilsynet, og at der alene skal være en arbejdsplan ved nedrivning samt

oprydning efter brande og stormskader, som det fremgår af bestemmelsen. Det er ikke formålet med en arbejdsplan at fastsætte kriterier for rengøringen.

Arbejdstilsynet kan i øvrigt oplyse, at arbejdsplanen skal indeholde oplysninger om, hvordan det sikres, at der ikke er risiko for udsættelse for asbeststøv på arbejdsstedet, når arbejdet er afsluttet. Arbejdsplanen kan f.eks. indeholde oplysninger om brug af asbestbindervæske mv.

Ad forslagens § 10 om anmeldelse af asbestarbejde

Dansk MiljøAnalyse bemærker, at termen asbestmængder skal defineres.

Desuden bemærker *Dansk Affaldsforening*, at hvis det i særlige tilfælde kræver en større oprydningsopgave på genbrugspladsen, f.eks. hvis en borger eller virksomheder har afleveret asbest i strid med reglerne, er det uhensigtsmæssigt, at arbejdet først kan gå i gang 8 dage efter anmeldelse til Arbejdstilsynet.

Dansk Affaldsforening bemærker også, at det kan præciseres, at procedurer for den type arbejde skal beskrives i arbejdspladsvurderingen for en genbrugsplads/deponi.

Endelig foreslår *HOFOR* at tydeliggøre, hvem der skal foretage anmeldelsen.

Anmeldelse af asbestarbejde skal ske, før arbejdet påbegyndes, og så vidt muligt senest 8 dage forinden. Der kan være tilfælde, hvor der er god grund til at udføre arbejdet, uanset at de 8 dage ikke er tilgodeset. Det vil være i overensstemmelse med reglerne. Arbejdstilsynet kan i øvrigt oplyse, at det i den endelige bekendtgørelse er præciseret, at det er arbejdsgiveren, der er pligtssubjekt.

Arbejdstilsynet finder ikke grundlag for i reglerne at præcisere begrebet asbestmængder yderligere, men forventer at forklare det i fx den elektroniske anmeldelsesformular.

Arbejdstilsynet er i øvrigt enig i, at det vil være passende at beskrive procedurer for det omtalte særlige arbejde på en genbrugsplads i arbejdspladsvurderingen. Det giver dog ikke anledning til ændringer i asbestreglerne.

Ad forslagens § 11 om afgrænsning, skiltning og afskærmning

Dansk Affaldsforening bemærker, at det bør præciseres, at den påkrævede afgrænsning, skiltning og afskærmning ikke gælder i forbindelse med asbestarbejde med lav støvpåvirkning og nævner arbejde under normal drift på en genbrugsplads/deponi.

Dansk MiljøAnalyse bemærker, at forslagens § 11, stk. 3 (kravet om afskærmning, luftsluse, undertryk mv.) bør gælde for "arbejder" og ikke kun "nedrivning" og bemærker desuden, at "væsentlig" skal være mere konkret. *Søndergaard* anbefaler i øvrigt, at det præciseres, at § 11, stk. 3, også skal gælde ved fjernelse af tage.

Arbejdstilsynet kan oplyse, at reglerne om afgrænsning og skiltning i forslagens § 11, stk. 1 og 2, kun gælder for asbestarbejde, hvorved der forstås arbejde med asbest og asbestholdige materialer. Ved arbejde i øvrigt, hvor der er risiko for udsættelse for asbeststøv, finder reglerne om afgrænsning og skiltning efter § 11, stk. 1 og 2, derimod ikke anvendelse. Desuden gælder kravet om afskærmning efter § 11, stk. 3, alene for nedrivning og er således ikke relevant for genbrugspladser eller deponier.

Arbejdstilsynet bemærker, at det ville være at udvide pligten at stille metodekrav ved alt arbejde, hvor der forekommer asbeststøv i væsentligt omfang, og ikke alene ved

nedrivning. Hvis der ved vedligeholdelse forekommer asbeststøv i væsentligt omfang, skal beskyttelsen mod udsættelse for asbeststøv være lige så effektiv som ved nedrivning, men arbejdsgiveren har selv ansvaret for, at der benyttes en egnet metode.

Arbejdstilsynet konstaterer i øvrigt, at "asbeststøv i væsentligt omfang" er et begreb, der allerede anvendes i dag, og som er kendt i branchen. Der refereres generelt til nedrivningsarbejder, såvel indvendig som udvendig nedrivning.

Arbejdstilsynet kan oplyse, at forslaget § 11, stk. 3, om afskærmning, luftsluse, undertryk mv. også gælder, når der forekommer asbeststøv i væsentligt omfang ved fjernelse af skifereternittage, men almindeligvis ikke finder anvendelse ved fjernelse af bølgeeternittage. Det kan præciseres i vejledningsmateriale.

Ad forslaget § 14 om procesudsug

Søndergaard bemærker, at der efter deres oplysninger ikke findes de krævede funktioner på procesudsug, og at der bør tages højde for dette.

Arbejdstilsynet kan oplyse, at den europæiske standard EN 60335-2-69 for støvsugere som procesudsug stiller krav om kontrolanordning, der signalerer dårlig funktion. Arbejdstilsynet kan desuden oplyse, at bestemmelsen i den endelige asbestbekendtgørelse er tilrettet, så der er krav om en kontrolanordning, der signalerer fald i mængden af udsuget luft til et utilstrækkeligt niveau. Dette er i overensstemmelse med bekendtgørelse om foranstaltninger til forebyggelse af kræfttrikoen ved arbejde med stoffer og materialer.

Ad forslaget § 15 om rengøring af tekniske hjælpemidler

Søndergaard bemærker, at det bør beskrives, at udstyr brugt til rengøring af tekniske hjælpemidler ligeledes skal rengøres. Alternativt at alt, der tages ud af et asbestområde – hvad enten det er personer, værktøj eller udstyr – skal være rent for støv, inden det forlader området.

Arbejdstilsynet finder, at det foreslåede kan være vejledningsstof. Det følger af § 7, stk. 1, at det i videst muligt omfang skal sikres, at personer på arbejdsstedet og i omgivelserne ikke udsættes for eller kan blive udsat for asbeststøv.

Ad forslaget § 16 om højtryksspuling

Dansk MiljøAnalyse bemærker, at der skal stå "højtryksspuling af enhver art", og Dansk Selskab for Arbejds- og Miljømedicin bemærker, at der skal stå "Brug af trykluft og højtryksspuling".

Arbejdstilsynet kan oplyse, at det allerede ligger i bestemmelsen, at højtryksspuling af enhver art er forbudt. Dispensation er dog fortsat en mulighed. Arbejdstilsynet kan også oplyse, at det følger af § 7, stk. 1, at man generelt ikke kan anvende trykluft i forbindelse med asbestholdige materialer.

Ad forslaget § 18 om geltapeprøver i forbindelse med slutrengøring

Søndergaard påpeger, at geltape ikke bør være udgangspunktet for renhedskontrol, idet geltapetest alene kan påvise, om der er forekomst af asbest i de få cm², som tapen bliver trykket ned på. Ifølge Søndergaard er resultater af geltape derfor meget tilfældige og kan ikke bruges til at afgøre, om grænseværdien er overholdt. Søndergaard forudser nul-tolerance med geltape. Søndergaard bemærker i den sammenhæng, at det erfaringsmæssigt ofte er umuligt at komme i bund på ru overflader som

fx tagkonstruktioner eller ru betonoverflader. Det betyder ifølge Søndergaard i praksis, at man kan risikere at skulle gøre rent rigtig mange gange med meget store omkostninger til følge, og at alternativet er at forsegle det hele, fræse overflader eller helt nedbryde disse materialer. Søndergaard bemærker også, at asbest fundet på geltapeprøver kan stamme fra andre kilder end det sanerede område.

Søndergaard bemærker desuden, at luftmåling er den eneste måde, hvorpå man kan konstatere, om grænseværdien er overholdt, og anbefaler, at teksten ændres til luftprøver som beskrevet under §§ 34-36 i stedet for geltapeprøver, alternativt fastholde ”visuel kontrol”, jf. eksisterende regler.

Arbejdstilsynet kan oplyse, at brug af geltapeprøver vil blive uddybet i vejledningsmateriale, herunder brug af geltapeprøver i forhold til fx ru overflader. Luftprøver kan erstatte geltapeprøver, hvis en nedriver finder en luftprøve mere egnet til formålet. Geltapeprøver skal alene tages ”hvis det er nødvendigt” for at fastslå, om der efter grundig rengøring forekommer asbeststøv. Der er ikke regler i den hidtil gældende asbestbekendtgørelse om visuel kontrol. Det er derimod almindelig praksis.

Ad forslagens § 18 om udluftning i forbindelse med slutrengøring

Dansk MiljøAnalyse bemærker, at der nævnes ”udvendigt arbejde”, men at det skal være ved alle arbejder, der udvikler asbeststøv. HOFOR foreslår, at ordet ”indvendigt” ændres til ”indendørs”.

Dansk MiljøAnalyse bemærker desuden, at udluftning er u hensigtsmæssig, da det vil sprede fibre til udendørsmiljø, og at der skal stå udluftning via HEPA-filtre gennem luftrensere. Fiberbinder bemærker, at ”udluftning” bør erstattes af ”udsugning”.

Arbejdstilsynet kan oplyse, at der i forslaget står ”udluftning ved indvendigt asbestarbejde”, ikke ”udvendigt arbejde”. Arbejdstilsynet vurderer, at det vil være korrekt her at tale om ”indendørs asbestarbejde”, hvorfor dette udtryk er anvendt i den endelige bekendtgørelse.

Arbejdstilsynet kan desuden oplyse, at i forbindelse med nedrivning med afskærmning skal der under rengøring i overensstemmelse med asbestreglerne stadig holdes undertryk med miljøboks og luftrensere med afkast til det fri, og de kører sædvanligvis 24 timer efter rengøringen. I praksis fjernes afskærmning herefter, og der rengøres igen og luftes ud. Uanset, om der er tale om indvendig nedrivning med afskærmning/undertryk/luftrensere eller andet indendørs asbestarbejde, er udluftning altid efter grundig rengøring, så spredning af asbestfibre til det ydre miljø er minimal. Arbejdstilsynet vurderer, at det ikke vil være proportionelt at kræve udluftning gennem luftrensere eller kræve udsugning.

Ad forslagens § 18 om grundig slutrengøring

Fiberbinder foreslår nye bestemmelser om, at grundig slutrengøring ikke altid er tilstrækkelig for efterfølgende håndværkere, og at det forud for et asbestarbejde konkret skal vurderes, om der er behov for yderligere tiltag i forlængelse af slutrengøringen. Fiberbinder ønsker, at anvendelse af asbestbindervæske konkret nævnes i reglerne. Fiberbinder foreslår desuden en ny bestemmelse, som definerer, hvem der har ansvaret for tilfredsstillende slutrengøring, og hvem der frigiver området til efterfølgende arbejder.

Arbejdstilsynet kan oplyse, at ifølge reglerne skal et asbestarbejde og øvrigt arbejde, hvor der er risiko for udsættelse for asbeststøv, udføres på en måde, så det i videst muligt omfang sikres, at ingen udsættes for asbeststøv. Det indebærer bl.a., at der skal anvendes arbejdsmetoder, der begrænser udvikling og spredning af asbeststøv mest muligt, og foretages grundig rengøring og udluftning, før et asbestarbejde afsluttes. Der er metodefrihed i forhold til arbejdsmetoder, der begrænser støvudviklingen. Virksomheder kan i den forbindelse som del af løsningen vælge at anvende fx et asbestbinderprodukt, når det er egnet til formålet, men kan også vælge andre metoder. Der er i øvrigt ikke specifikke krav om, at nogen har ansvaret for at frigive et område til efterfølgende arbejder. En arbejdsgiver, der udfører et asbestarbejde, har også ansvaret for, at et arbejdsområde efterlades i rengjort stand. Arbejdstilsynet vil i vejledningsmateriale bl.a. udfolde, hvad der forstås ved grundig rengøring.

Ad forslagets § 21 om personlige værnemidler

HOFOR foreslår, at "Personlige værnemidler skal vaskes adskilt fra andet tøj" ændres til: "Arbejdstøj, der har været båret under asbestarbejdet, skal vaskes adskilt fra andet tøj". Dette begrundes med, at der i praksis anvendes støvafvisende engangsdragter, som bortskaffes efter brug, og at der under engangsdragterne anvendes arbejdstøj, fx t-shirt, bukser og strømper. *Søndergaard* finder, at bestemmelsen kan forstås som, at man skal vaske luftforsynede åndedrætsværn i en vaskemaskine, hvilket ikke kan anbefales.

Desuden bemærker *Søndergaard*, at halv- og helmasker i gummi er ret kostbare og ikke noget, man skifter hyppigt, og opfordrer til, at bestemmelsen skrives, så det giver mening.

Arbejdstilsynet kan oplyse, at "personlige værnemidler" i den endelige asbestbekendtgørelse er erstattet af "personlige værnemidler i form af beklædning". Arbejdstilsynet kan desuden oplyse, at kravet om hyppigt skift af personlige værnemidler stammer fra de gældende regler. Arbejdstilsynet anerkender imidlertid, at personlige værnemidler skal skiftes efter behov og/eller leverandørens anvisninger. Den endelige bekendtgørelse er derfor tilrettet, så dette krav om hyppigt skift af personlige værnemidler er udgået.

Ad forslagets § 22 om begrænsning i anvendelse af personlige værnemidler

Dansk Selskab for Arbejds- og Miljømedicin spørger, hvorfor der ikke kun er én og samme grænse i begrænsning i brugen af åndedrætsværn, og *Søndergaard* efterspørger årsagen til denne bestemmelse.

Arbejdstilsynet kan oplyse, at det kan være generende at bære åndedrætsværn gennem længere tid, fx ved fysisk belastende arbejde. Tidsbegrænsningen, der videreføres fra den hidtil gældende bekendtgørelse, afhænger af typen af åndedrætsværn og arbejdet.

Ad forslagets §§ 24 og 25 om arbejdshygiejniske foranstaltninger

Dansk MiljøAnalyse spørger, hvorfor forslagets § 24, stk. 1, ikke gælder for asbestarbejde med lavt støvniveau. Desuden foreslår *HOFOR*, at forslagets § 25, stk. 1, ændres til, at der skal være adgang til håndvask eller anden mulighed for effektiv rengøring af hænderne, så der i forbindelse med prøvetagning gives mulighed for at anvende engangshandsker, vådservietter, rindende vand fra mobil vandbeholder eller andet alternativ til en stationær håndvask.

Arbejdstilsynet kan oplyse, at for arbejde med lavt støvniveau også er krav om arbejdshygiejniske foranstaltninger, jf. forslaget § 25. Krav om arbejdshygiejniske foranstaltninger følger også allerede af arbejdsmiljølovgivningens øvrige regler. På den baggrund er bestemmelserne om arbejdshygiejniske foranstaltninger i den endelige asbestbekendtgørelse (§ 24) ændret i forhold til forslaget §§ 24 og 25.

Arbejdstilsynet kan oplyse, at krav om adgang til håndvask er reguleret af arbejdsmiljølovgivningens øvrige regler, jf. § 24 i den endelige asbestbekendtgørelse. Der er med gældende bekendtgørelse om skiftende arbejdssteders indretning krav om adgang til håndvask, så vidt muligt forsynet med rindende vand.

Ad overskriften for forslaget § 26 om øget risiko for udsættelse

Dansk MiljøAnalyse foreslår, at ”øget” udgår af overskriften.

Arbejdstilsynet kan oplyse, at bestemmelsen omhandler uheld og unormale forhold, der kan medføre øget risiko for udsættelse for asbeststøv, hvilket overskriften afspejler.

Ad forslaget § 27 om håndtering af asbestholdigt affald

Dansk Affaldsforening bemærker, at den tidligere § 36 stk. 3, kan overvejes bibeholdt i den nye bekendtgørelse.

Arbejdstilsynet anser det for vejledningsstof at oplyse om, at bortskaffelse af asbestholdigt affald skal ske efter Miljøministeriets regler.

Ad forslaget § 31 om asbestuddannelse

Dansk MiljøAnalyse opfordrer til, at ’nedrivning’ i stk. 2 ændres til ’ethvert arbejde’. Søndergaard bemærker, at det bør præciseres, om de personer, der rengør området efter en indvendig sanering, skal have uddannelse. Endvidere foreslår Dansk Selskab for Arbejds- og Miljømedicin, at ”anvendt indvendigt” i stk. 2 slettes.

Arbejdstilsynet kan oplyse, at asbestbekendtgørelsen ikke stiller krav om uddannelse. Kravet fremgår af bekendtgørelse om arbejdsmiljøfaglige erhvervsuddannelser. Asbestreglerne har alene en reference til uddannelsesbekendtgørelsen, hvilket er tydeliggjort i asbestbekendtgørelsen. Om personer, der gør rent i forbindelse med indvendig sanering, skal have uddannelse, vil fremgå af vejledningsmateriale. Forståelsen i dag er, at det skal de ikke.

Ad forslaget § 33 om registreringspligt

Dansk Selskab for Arbejds- og Miljømedicin bemærker, at der mangler, hvor eller hvordan man registrerer asbestholdige materialer anvendt indvendigt, og noget om at gemme eller videregive registreringer. Desuden bemærker HOFOR, at det kun er bygninger til erhvervmæssige formål, som skal registrere asbestholdige materialer, og ikke fx boliger. HOFOR bemærker, at så længe ejere af ejendomme ikke har pligt til at registrere asbestforekomster i deres ejendom, vil HOFOR og andre aktører skulle gennemføre asbestkortlægning og evt. sanering i mange årtier frem, indtil alle gamle installationer er udskiftede.

Arbejdstilsynet kan bekræfte, at der ikke er krav knyttet til registreringen. Det har med omskrivningen af asbestbekendtgørelsen ikke være formålet at udvide pligten. Det vil altid være arbejdsgiver, som har pligt til forud for et arbejde at sikre, at det er fastslået, hvilke materialer der kan formodes at indeholde asbest. Men bygherre,

rådgiver og projekterende har også pligter, der vil blive uddybet i vejledningsmateriale.

Arbejdstilsynet kan også bekræfte, at det er korrekt, at HOFOR og andre aktører vil skulle gennemføre en forundersøgelse forud for nedrivning, reparation og vedligeholdelse for at fastslå, om der er asbestholdige materialer.

Ad forslagets § 34 om luftmålinger

Eurofins Miljø bemærker, at den foreslåede analysemetode til luftfibre ved hjælp af fasekontrastmikroskopi (PCM) har en detektionsgrænse, der er uegnet til risikovurdering i et beboet miljø og kun er anvendelig til overvågning af asbestfjernelse. SEM gør det ifølge Eurofins muligt at detektere fiberniveauerne til meget lavere niveauer, og SEM bør anvendes, hvor de forventede fiberniveauer er lave.

Eurofins anbefaler formuleringen ”...optælling af asbestfibre skal udføres ved hjælp af fasekontrast-mikroskopi (PCM), Transmission Electronic Microscopy (TEM) eller Scanning Electronic Microscopy (SEM) i overensstemmelse med metoderne:

- PCM: Bestemmelse af fiberkoncentration i luften ved optisk mikroskopi med fasekontrast (membranfiltermetode), ISBN 92 2 154496 1, WHO, Genève 1997 eller efter anden egnet, anerkendt metode
- SEM: ISO 14966 eller efter anden egnet, anerkendt metode
- TEM: NFX43-050 eller efter anden egnet, anerkendt metode”

HOFOR foreslår at tydeliggøre, hvem der er ansvarlig for, at der bliver foretaget målinger. Desuden fremhæver de, at krav om luftmålinger ikke bør gælde for arbejdssteder, hvor kortlægning og arbejdspladsvurdering på forhånd viser tydelig risiko for asbest, og hvor der i forvejen er taget forholdsregler til at beskytte de ansatte mod asbesten.

Højvang Laboratorier bemærker, at det er relevant også at nævne opsamlingshastigheden og antager, at der skal opsamles som respirabelt støv med 1,25 m/s ved indsugningsstudsens.

Arbejdstilsynet kan oplyse, at arbejdsgiveren er ansvarlig for luftmålinger. Det følger af § 1, stk. 2 og 3. Hvis ansatte er fuldt beskyttede mod udsættelse for asbeststøv, herunder ved anvendelse af egnede personlige værnemidler, er der ikke forventning om, at der udføres luftmålinger.

Arbejdstilsynet vurderer, at det med den gældende grænseværdi for asbest i arbejdsmiljøet er god grund til eksplicit i asbestbekendtgørelsen at nævne SEM og TEM til optælling af asbestfibre efter egnet, anerkendt metode parallelt med PCM (WHO, 1997), hvilket derfor indgår i den endelige bekendtgørelse.

Arbejdstilsynet kan desuden oplyse, at forslagets krav til opsamling af luftprøver svarer til den hidtil gældende bekendtgørelse. Arbejdstilsynet ser et krav om opsamlingshastighed ved prøvetagning som meget detaljeret for bekendtgørelsen.

Ad forslagets § 35 om overskridelse af grænseværdi

Dansk MiljøAnalyse foreslår at tilføje, at såfremt målinger viser en risiko for unødige eksponering, skal årsagen identificeres og nedbringes i forhold til, hvad der er teknisk muligt.

Arbejdstilsynet kan oplyse, at det allerede gælder, at unødigt påvirkning altid skal undgås og nedbringes så meget, som det er rimeligt under hensyntagen til den tekniske udvikling, jf. § 16 i bekendtgørelse om arbejdets udførelse.

Ad forslagets § 37 om materialeprøver og geltapeprøver

Dansk MiljøAnalyse anbefaler, at der skal være krav om akkreditering på geltapeprøver, og oplyser, at mange laboratorier er akkrediterede til geltapeprøver. De anbefaler desuden krav om at identificere asbesttypen for en sikker identifikation af asbest. *Højvang Laboratorier* anbefaler generelt, at analyse udføres som akkrediteret prøvning for at sikre rette analysekvalitet og uvildighed.

Dansk MiljøAnalyse har stillet spørgsmål om, hvad der i stk. 3 menes med 'nødvendige kvalifikationer'?

Arbejdstilsynet har ikke fagligt grundlag for at foreslå krav om akkrediteret analyse af geltapeprøver eller materialeprøver, men kan generelt anbefale, at analyser udføres akkrediteret. Der er med forslagets § 37 krav om, at analysen skal foretages i overensstemmelse med egnede, anerkendte metoder, og Arbejdstilsynet finder ikke anledning til i bekendtgørelsen at detaljere metodekravet til analyse yderligere.

"Nødvendige kvalifikationer" i relation til målinger (geltapeprøver og materialeprøver) i forslagets § 37 refererer til, at den der tilrettelægger målingerne, og den der foretager prøvetagningen, asbestanalyse og rapportering af resultatet, skal have ekspertise i det og bl.a. have erfaring med valg af prøvetagningssteder, arbejdsforhold, i korrekt brug af udstyret og relevante standarder. Herunder erfaring med relevante internationale standarder. Det kan udbydes i vejledningsmateriale.

Ad forslagets § 38 om asbestprotokoller

Dansk MiljøAnalyse bemærker, at især formulering 'formodes' ikke hænger sammen med krav i kapitel 10.

Arbejdstilsynet kan oplyse, at formuleringen er i overensstemmelse med asbestdirektivet, hvorfor den bevares.